

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI SVET

Komisija za državno ureditev

Številka: 010-01/16-1/ EPA 1290-VII
Ljubljana, 12. 9. 2016

Komisija Državnega sveta za državno ureditev je, na podlagi drugega odstavka 56. člena Zakona o Državnem svetu (Uradni list RS, št. 100/05 - uradno prečiščeno besedilo, 95/09 – odl. US, 21/13 - ZFDO-F) in 20. člena Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09, 101/10, 6/14 in 26/15), sprejela naslednje

M n e n j e

k Letnemu poročilu Informacijskega pooblaščenca za leto 2015

Komisija za državno ureditev (v nadaljevanju komisija) je na 77. seji 7. septembra 2016 obravnavala Letno poročilo Informacijskega pooblaščenca za leto 2015 (v nadaljevanju: letno poročilo), ki ga je v obravnavo Državnemu zboru predložil Informacijski pooblaščenec (v nadaljevanju: predlagatelj).

Komisija **se je seznanila** s poročilom.

Letno poročilo Informacijskega pooblaščenca (v nadaljevanju: IP) 2015 kaže, da je na obeh področjih delovanja (dostop do informacij javnega značaja in varstvo osebnih podatkov) bilo obravnavanih več zadev kot leto prej. IP to ocenjuje kot pozitiven znak, saj pomeni, da se državljani zavedajo pomena obeh človekovih pravic in zato tudi prijavijo kršitlje.

Na področju dostopa do informacij javnega značaja je bilo obravnavanih 632 pritožb, veliko je bilo pritožb zaradi molka organa. IP je kot posebnost 2015 izpostavil velik porast okoljskih zadev, med drugim so se ukvarjali s Cinkarno Celje in TEŠ. Sprememba zakonodaje glede ponovne uporabe informacij javnega značaja (brezplačen dostop do javnih podatkov in uporaba za ustvarjanje novih produktov) se, glede na malo število pritožb, še ni uveljavila, verjetno je minilo premalo časa od sprememb zakonodaje. 2015 je bilo v obravnavi veliko zanimivih primerov: od različnih ministrstev (Ministrstvo za okolje in prostor, Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano...) do Mestne občine Maribor, Telekom Slovenije, Fakultete za upravo, Ekonomske fakultete in drugih. Na področju varstva osebnih podatkov je bilo opravljenih 791 inšpekcijskih nadzorov. IP je izpostavil, da bi si želeli izvesti več posameznih inšpekcijskih postopkov na lastno pobudo, ker bi tako rešili več sistemskih problemov, vendar so njihove kadrovske možnosti omejene. Večji poudarek želijo dati preventivi in hitri odzivnosti, zato so izvedli nekaj notranjih ukrepov za izboljšanje poslovanja. 2015 so pripravili manj pisnih mnenj, so pa zato izdelali 6 smernic delovanja, med drugim o izvajanju videonadzora, o snemanju telefonskih pogovorov, o uporabi GPS sledilnih naprav, o zavarovanju osebnih podatkov in o pogodbeni obdelavi osebnih podatkov. Zavezanec so v okviru inšpekcijskih nadzorov spodbujali, da sodelujejo v pregledih in da sami opravijo ugotovljene pomanjkljivosti.

Zelo veliko pozornost je IP posvečal mednarodnemu sodelovanju. 2015 so sodelovali v mednarodni inšpekciji, ki je opravila nadzor nad varstvom osebnih podatkov na sedežu Eurojusta. Posebej sta bila izpostavljena 2 mednarodna projekta. Projekt CRISP, v katerem v sklopu mednarodnega konzorcija raziskovalnih institucij IP sodeluje kot edini varuh osebnih podatkov. Projekt se ukvarja s certificiranjem varnostnih produktov in storitev, kot so pametni videonadzorni sistemi, biometrijske rešitve, telesni skenerji ... V projektu ARCADES gre za ozaveščanje otrok in mladostnikov o pomenu varovanja osebnih podatkov in kako prenesti vsebine varstva osebnih podatkov v učne načrte. V okviru projekta je bil izdan priročnik o varstvu osebnih podatkov, za osnovne in srednje šole. Izvedena sta bila 2 seminarja za učitelje, pripravljen pa je bil tudi poseben natečaj za najboljšo učno uro na temo varovanja osebnih podatkov.

IP leto 2015 ocenjuje kot uspešno. Trenutno je pri IP zaposlenih 31 ljudi za nedoločen čas, proračun pa znaša približno 1,3 milijona evrov. Omenjeno je bilo, da bo 2018 prišlo do nekaterih sprememb v pristojnosti varuhov osebnih podatkov, predvsem bo veliko več mednarodnega sodelovanja, ker bo začela veljati enotna evropska uredba o rabi osebnih podatkov.

* * *

Komisija je pohvalila pripravo poročila IP, ki je jasno in pregledno. Člani komisije so, glede na rezultate dela, še posebej pohvalili majhno ekipo, ki delo opravlja.

Leta 2014 je novela Zakona o dostopu do informacij javnega značaja razširila krog zavezancev za posredovanje informacij javnega značaja z javnega sektorja tudi na gospodarske družbe in druge pravne osebe pod prevladujočim vplivom države, občin ali drugih oseb javnega prava. Glede na to, da te institucije niso bile navajene delovanja kot drugi javni organi, je bilo pričakovati, da bodo na začetku nastopile težave pri zagotavljanju dostopnosti informacij javnega značaja uporabnikom. Komisija je zato želela preveriti, kakšna je situacija zdaj in ali so bili takšni strahovi upravičeni. IP je izrazil zadovoljstvo, da se negativna pričakovanja niso uresničila, ravno nasprotno. Uporabniki so na IP zaradi novih zavezancev poslali samo 15 pritožb, se pa na drugi strani povečuje število pritožb zaradi ostalih javnih organov. Razlogov za malo pritožb proti novim zavezancem je po mnenju IP več. Javnost s spremenjeno zakonodajo še ni dobro seznanjena in zato ne ve, da lahko o delovanju gospodarskih subjektov v večinski državni ali občinski lasti zahteva informacije javnega značaja, prav tako pa se zdi, da se novi zavezanci držijo zakonskih pravil. IP in Ministrstvo za javno upravo sta po spremembi zakonodaje z novimi zavezanci opravila tudi številna izobraževanja. V skladu z zakonskimi določili imajo novi zavezanci tudi precej strogo postavljena pravila glede nabora dokumentov, ki jih morajo že sami objavljati na spletu in je zato dostopnost informacij za javnost že s tem precej obsežna.

V zadnjih letih postaja vedno popularnejša uporaba dronov tako v komercialne namene kot tudi za osebne potrebe. Pri uporabi dronov gre lahko za poseganje v zasebnost in na področje varstva osebnih podatkov. Pred letom dni je komisija ugotavljala, da uporaba dronov pri nas ni zakonsko urejena. Komisija je zato pozdravila informacije, ki jih je posredoval IP, da je bil dosežen dogovor z Ministrstvom za infrastrukturo in sprejeta uredba, ki ureja področje varstva osebnih podatkov in zasebnosti pri uporabi dronov. Po mnenju IP so v uredbo vgrajene vse ustrezne varovalke; ena takšnih je, da se droni ne smejo približati ljudem na manj kot 150 metrov. Uredba ureja komercialne lete in podjetja, ki opravljajo te dejavnosti, morajo IP posredovati obvezen obrazec, v katerega vnesejo podatke o namenu in načinu uporabe dronov, pripraviti pa morajo tudi presojo vplivov na zasebnost. K IP te prijave že prihajajo in bodo omogočile preverjanje dejavnosti in morebitno sankcioniranje. IP je člane komisije opozoril, da uredba ne velja pri uporabi dronov v privatne namene; s to problematiko se IP ne ukvarja, če posnetki niso dostopni širši javnosti. Seveda velja opozorilo, da gre lahko tudi v takšnih primerih za nezakonito početje in je potrebna prijava policiji v primeru, da se snema nekoga, ki o tem ni obveščen ali se s tem ne strinja.

Komisija je poudarila pomen delovanja IP na področju preventive glede varstva osebnih podatkov, še posebej pri mlajši populaciji, ki se ne zaveda pomena varovanja svoje zasebnosti, saj so navajeni vse podatke in fotografije deliti na socialnih omrežjih. IP je komisijo seznanila z mednarodnim projektom ARCADES, v katerem sodeluje več partnerjev. Gre za projekt ozaveščanja otrok in mladostnikov o pomenu varovanja osebnih podatkov in kako prenesti vsebine varstva osebnih podatkov v učne načrte. Komisijo je še posebej zanimalo, kako je z dostopnostjo priročnika in vsebin za učence in dijake, ki bi se lahko vnesle v obvezen program ur odprtega kurikulumu v šolah. IP je člane komisije seznanil, da bodo že v kratkem šolam posredovali priročnik, vse vsebine pa so dostopne na spletnih straneh IP.

* * *

Za poročevalca na seji matičnega odbora je bil določen državni svetnik Rajko Fajt.

Predsednik
Rajko Fajt, l.r.